गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१–२०५०) मा प्रकाशित रचनाहरूको विवरणात्मक अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक

शास्त्र सङ्काय नेपाली केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत

एम.ए. दोस्रो वर्षको दसौं

पत्रको प्रयोजनका लागि

प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

लक्ष्मीनाथ मरासिनी

त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौँ

२०६८

गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१-२०५०) मा प्रकाशित .... लक्ष्मीनाथ मरासिनी - २०६८

गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१-२०५०) मा प्रकाशित रचनाहरूको विवरणात्मक अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक

शास्त्र सङ्काय नेपाली केन्द्रीय विभाग अन्तर्गत

एम.ए. दोस्रो वर्षको दसौं

पत्रको प्रयोजनका लागि

प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

लक्ष्मीनाथ मरासिनी

त्रि.वि. नेपाली केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर, काठमाडौँ

२०६८

शोध निर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिकशास्त्र सङ्कायअन्तर्गत एम्.ए. नेपाली दोस्रो वर्षका छात्र श्री लक्ष्मीनाथ मरासिनीले **गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१–२०५०) मा प्रकाशित रचनाहरूको विवरणात्मक अध्ययन** शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र मेरो निर्देशनमा तयार पार्नु भएको हो । निकै लगनशीलता र परिश्रमपूर्वक तयार पार्नु भएको यस शोधकार्यबाट म पूर्ण सन्तुष्ट छु र यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालय नेपाली केन्द्रीय विभागसमक्ष सिफारिस गर्दछु ।

मिति २०६८/०१/२० गते

....

(मीरा प्रधान)

उप- प्राध्यापक

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

नेपाली केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय

नेपाली केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर

स्वीकृति पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत विश्वविद्यालय क्याम्पसका छात्र श्री लक्ष्मीनाथ मरासिनीले नेपाली एम्.ए. दोस्रो वर्ष दसौँ पत्रको प्रयोजनका लागि प्रस्तुत गरेको **गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१-२०५०) मा प्रकाशित रचनाहरूको विवरणात्मक अध्ययन** शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र उक्त प्रयोजनका लागि उपयुक्त रहेकाले स्वीकृत गरिएको छ ।

शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति

	नाम	हस्ताक्षर
१ विभागीय प्रमुख	प्रा. राजेन्द्र सुवेदी	(..........................)
२ शोध निर्देशक	मीरा प्रधान	(..........................)
३ बाह्य परीक्षक	शेषकान्त पाण्डेय	(..........................)

मिति :- २०६८/०१ /२६ गते

कृतज्ञता ज्ञापन

अनुसन्धान आफैँमा एउटा महत्त्वपूर्ण जटिल एवं गम्भीर कार्य हो । यसका लागि समय श्रमको लगानी गरिएको हुन्छ । यसलाई समयमा पूरा गर्नको लागि निरन्तरको परिश्रम र मेहनतको आवश्यकता रहेको हुन्छ । सानो होस् वा ठुलो विषय अनुसन्धान एक्लो व्यक्तिबाट मात्र सम्पन्न हुन सक्दैन । यसका लागि अरूको सहयोग, सल्लाह, सुझाव, प्रेरणा, आदिको अत्यन्त आवश्यकता पर्दछ । गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१-२०५०) मा प्रकाशित रचनाहरूको विवरणात्मक अध्ययन नामक शोधपत्र तयार गर्दा मलाई धेरै व्यक्तिहरूले विभिन्न तवरले आफ्नो अमूल्य सहयोग, सरसल्लाह दिएर जुन गुन लगाउनु भएको छ त्यो मेरा निम्ति सदा अविस्मरणीय रहने छ ।

शिक्षा ज्ञानको ज्योति हो, यही कुरालाई बुझी आफ्ना सन्तानलाई शिक्षाको ज्योतिले प्रकाशित पार्न सहयोग गर्ने मेरा माता, पिता कृतज्ञताका पात्र हुनुहुन्छ । पूजनीय माता, पिताको आशीर्वाद नै मेरा सम्पूर्ण सफलताको सहयोगी आधार हो । उहाँहरूको आशीर्वादले नै म यहाँसम्म उभिएको छु त्यसैले सर्बप्रथम म पूजनीय माता, पिताप्रति कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

यसै गरी प्रस्तुत शोधपत्रलाई व्यवस्थित रूपमा सम्पन्न गर्न सहयोग गर्ने यस शोधपत्रका शोध निर्देशिक आदरणीय गुरुआमा श्रीमती मीरा प्रधानले आफ्नो व्यस्त समय दिनुका साथै अमूल्य सुझाव र आवश्यक सामग्रीसमेत दिई विशेष रूपले मार्ग निर्देशन गरी सहयोग गर्नु भएको हुँदा यसका निम्ति म उहाँप्रति हार्दिक कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु ।

यसै गरी अध्ययनका क्रममा सामग्री उपलब्ध गराई विशेष सहयोग गर्ने त्रि.वि.केन्द्रीय पुस्तकालय, गोरखापत्र संस्थानलाई धन्यवाद दिन्छु । मलाई सहयोग गर्ने मेरा आदरणीय काका ढुण्डिराज मरासिनी तथा आत्मीय मित्रहरू माधव पौडेल, नरायण गौतम, चूडामणि उपाध्याय तथा सम्पूर्ण साथीहरूलाई कृतज्ञताज्ञापन गर्दछु, साथै प्रस्तुत शीर्षकमा अनुसन्धान गर्नको लागि स्वीकृति प्रदान गर्ने नेपाली केन्द्रीय विभागप्रति आभार व्यक्त गर्दछु ।

अन्त्यमा **गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१–२०५०) मा प्रकाशित रचनाहरूको विवरणात्मक अध्ययन** शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि त्रिभुवन विश्वविद्यालय नेपाली केन्द्रीय विभाग शोधपत्र मूल्याङ्कन समिति समक्ष पेस गर्दछु ।

त्रि.वि दर्ता नं. ६-३-२८-१४२-२००७

परीक्षा क्रमाङ्क :- २८१६४०

मिति :- २०६८/०१ / २०

....

(लक्ष्मीनाथ मरासिनी)

त्रिभुवन विश्वविद्यालय

नेपाली केन्द्रीय विभाग

कीर्तिपुर

शब्द सङ्क्षेपीकृत सूची

सङ्क्षिप्त रूप	**पूर्ण रूप**
अनु.	अनुवाद/अनुवादक
एम्.ए.	मास्टर्स अफ आर्टस
क्र.सं.	क्रम सङ्ख्या
गो.सं.	गोरखापत्र संस्थान
त्रि.वि.	त्रिभुवन विश्वविद्यालय
ने.प्र.प्र.	नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान
ने.रा.प्र.प्र.	नेपाल राजकीय प्रज्ञा प्रतिष्ठान
प्रा.डा.	प्राध्यापक डाक्टर
पृ.	पृष्ठ
वि.सं.	विक्रम सम्वत्
सम्पा.	सम्पादक
संस्क.	संस्करण
सा.प्र.	साझा प्रकाशन

विषय सूची

मुखपृष्ठ

शोध निर्देशकको मन्तव्य

स्वीकृति पत्र

कृतज्ञता ज्ञापन

शब्द संक्षेपीकृत सूची

पहिलो परिच्छेद
शोध परिचय

क्र.स.	शीर्षक	पृष्ठ सङ्ख्या
१.१	विषय परिचय	१
१.२	समस्या कथन	२
१.३	अध्ययनको उद्देश्य	२
१.४	पूर्वकार्यको विवरण र समीक्षा	३
१.५	अध्ययनको औचित्य, महत्त्व र उपयोगिता	५
१.६	शोधपत्रको सीमाङ्कन ।	६
१.७	शोधविधि	६
१.७.१	सामग्री सङ्कलन विधि	६
१.८	शोधपत्रको रूपरेखा	६

दोस्रो परिच्छेद
नेपाली पत्रकारिताको इतिहास, गोरखापत्र र यसको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्कको प्रकाशन सन्दर्भ

२.१ विषय प्रवेश	८
२.२ नेपालमा पत्र पत्रिका प्रकाशनको थालनी	९
२.३ पत्र पत्रिकाको विकास र चरण विभाजन	१०
२.३.१ आरम्भदेखि २००७ सालसम्म	१०
२.३.२ २००७ सालदेखि २०१७ सालसम्म	१४

२.३.३ २०१७ सालदेखि शनिवासरीय परिशिष्टाङ्कको अध्ययन बिन्दुसम्म २०
२.४ गोरखापत्रको प्रकाशन २७
२.५ गोरखापत्र प्रकाशनको उद्देश्य २८
२.६ गोरखापत्रमा प्रकाशित सामग्री २९
२.७ गोरखापत्रको विकासक्रम २९
२.८ गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क प्रकाशन र उद्देश्य ३२

तेस्रो परिच्छेद

शनिबासरीय परिशिष्टाङ्कमा प्रकाशित साहित्यिक रचनाको सर्वेक्षण तथा विधागत वर्गीकरण

३.१ शनिवासरीय परिशिष्टाङ्क (२०४१-२०५०) मा प्रकाशित सामग्रीहरू ३४
३.१.१ कविता/गीत/गजलहरू ३४
३.१.२ कथाहरू ६४
३.२.३ निबन्ध/हास्यव्यङ्ग्यहरू ७४
३.१.४ समालोचनात्मक लेख ७७
३.१.५ बाल रचनाहरू ८५

चौथो परिच्छेद

गोरखापत्रको शनिवासरीय परिशिष्टाङ्कमा प्रकाशित रचनाहरूको सर्वेक्षणात्मक विश्लेषण

४.१ विषय प्रवेश ९६
४.२ कथाहरूको सर्वेक्षणात्मक विश्लेषण ९७
४.३ कविताको सर्वेक्षणात्मक विश्लेषण १०५
४.४ निबन्धको सर्वेक्षणात्मक विश्लेषण १११
४.५ समालोचनात्मक सामग्रीको सर्वेक्षणात्मक विश्लेषण ११४
४.६ वाल रचनाहरूको सर्वेक्षणात्मक विश्लेषण ११७

पाँचौं परिच्छेद

उपसंहार

५.१ शोध निष्कर्ष ११९

५.२ सम्भावित शोधशीर्षकहरू १२२

सन्दर्भ सूची

(क) पुस्तक सूची १२३

(ख) शोधपत्र सूची १२४

(ग) पत्रिका सूची १२५